810/08

Den 17. december 2008 blev i sag nr. 74.295:

xxxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring hos Danica Pension, er utilfreds med, at en større del af indbetalingerne ikke går til kapitalpension, og at den forventede kapitalpension er for lille under hensyntagen til prognosen fra 1990.

Klageren har i skrivelse af 9/7 2008 til nævnet redegjort således for sagen:

"**1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen. …**
Jeg tegnede i 1983 en livsforsikring med invaliderente i Statsanstalten. Kopi af policen vedlagt.

Det var et bevidst valg, bl.a. fordi jeg var af den opfattelse at hele overskuddet blev anvendt til gavn for kunderne i form af bonus.

Det fremgår af policen, at den månedlige præmie udgør 435,00 kr. (= 5% af min løn), heraf udgør 150,30 kr. præmie for beskatningsform 1 (årlig invaliderente 41.988 kr.).

I forbindelse med Statsanstaltens omdannelse til aktieselskab blev det i brev af juni 1990 tilkendegivet at forsikringen stadig er omfattet af statsgarantien og bevarer alle øvrige rettigheder, der er knyttet til policen. Det medfører ifølge brevet ingen ændringer for mig. Kopi af brevet vedlagt.

Det fremgår af den modtagne forsikringsoversigt fra 1990 at der ved forsikringens udløb i 2017 vil blive udbetalt et beløb på 1.123.000 kr. (i 1990 udgjorde den månedlige præmie 787 kr.). Til nævnets orientering vedlægges kopi.

Endelig vedlægger jeg en kopi af den seneste årsoversigt dateret januar 2008.

Det fremgår af denne oversigt at jeg nu kan forvente 170.915 kr. og 400.448 kr. eller i alt 571.363 kr., hvilket stort set er halvdelen at det jeg blev stillet i udsigt i 1990, hvor jeg indbetalte 787 kr. om måneden. I 2007 har jeg efter AM-bidrag indbetalt 1672 kr. om måneden, hvoraf 13.985 er betaling til forsikringsdækninger.

Indtil 2005 var der tale om moderate stigninger til forsikringsdækning, men fra 2005 til 2006 steg præmien til forsikringsdækning fra 8.453 kr. til 12.113 kr. i årlig præmie, hvilket er en stigning på over 40%.

Da jeg tegnede forsikringen i 1983 udgjorde præmien til beskatningsform 1 34% af den samlede præmie. I 2007 udgør den tilsvarende præmie 69%.

Jeg henvendte mig til Danica i marts 2007, idet jeg ikke forstod den modtagne årsoversigt (kopi af min mail vedlagt).

Danica besvarede mailen i brev af 1. maj 2008 (vedlagt).

Det fremgår bl.a. af svaret, at Danica har valgt at reducere/fjerne risikobonus på dækninger ved tab af erhvervsevne. Det betyder at min betaling til forsikringsdækning er steget. Kopi af korrespondancen vedlagt.

Det krænker derfor min retsfølelse at Danica uden videre 'vælger' at reducere/fjerne risikobonus på dækninger ved tab af erhvervsevne på forsikringer, der oprindeligt blev tegnet i Statsanstalten. Jeg føler jeg som kunde er blevet snydt.

Jeg har et retsbeskyttet krav på at blive stillet som om Statsanstalten stadig eksisterede.

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? …
Jeg vil opnå at en betydelig mindre del af den indbetalte præmie henføres til forsikringsdelen og en betydelig større del henføres til kapitalpensionen.

Det er fortsat helt uforståeligt for mig, at jeg på trods af en betydelig lønfremgang og dermed væsentlig større præmiebetaling nu kun kan forvente ca. det halve i kapitaludbetaling. Det bemærkes, at jeg selv finansierer hele ordningen.

Jeg påstår derfor at Danicas valg skal omgøres."

Selskabet har i svarskrivelse af 28/8 2008 til nævnet anført:

"**Vores afgørelse**
Danica Pension fastholder:

- At den del af præmien, der går til kapitalpensionen er korrekt.
- At den forventede udbetaling fra kapitalpensionen er korrekt, og at det beløb vores prognose fra 1990 viste var korrekt ud fra de forudsætninger, vi dengang lagde til grund for prognosen.
- At vi ikke har fjernet retten til bonus fra tab af erhvervsevnedækningen.

Danica Pension kan således ikke imødekomme klagen.

Sagsfremstilling
A.N. [klageren] henvendte sig i marts 2006 til Danica Pension, da den del af hendes samlede indbetalinger til Danica Pension, der gik til dækning af tab af erhvervsevne var steget

fra ca. 8.500 kroner til ca. 12.000 kroner. Herefter er fulgt en veksling af breve og e-mails, hvor Danica Pension har søgt at forklare baggrunden for denne ændring.
I marts 2007 spørger A.N. ligeledes til, hvordan det kan være, at det beløb, Danica Pension har skrevet i prognosen er blevet mindre med årene.

Endelig har A.N. kommenteret på, at Danica Pension skulle have fjernet hendes ret til bonus fra dækningen ved tab af erhvervsevne.

I det følgende er givet en forklaring på de forhold, der er problematiseret i klagen. Indledningsvis gives en forklaring på, hvorfor den forventede udbetaling i dag afviger så væsentligt fra prognosen i 1990, hvorefter der er givet en uddybende forklaring på spørgsmålene omkring dækningen ved tab af erhvervsevne. Vores forklaring på spørgsmålene til tab af erhvervsevne indeholder en forklaring på, hvorfor der ikke går en større del af indbetalingen til dækning ved tab af erhvervsevne end forudsat fra start, hvorfor der også går den rette del af indbetalingen til kapitalpensionen, samt en forklaring på, at retten til bonus på dækningen ved tab af erhvervsevne ikke er fjernet, men at det ikke længere er muligt at tilskrive bonus fra denne dækning.

Den forventede udbetaling i forhold til prognosen fra 1990
Vedrørende ændringer i prognosen har Danica Pension følgende kommentarer.

Danica Pension skal gøre opmærksom på, at en prognose alene er vores skøn over, hvor meget forsikringstager vil få udbetalt ved udløb. Vi har på intet tidspunkt garanteret, at de beløb, vi angiver i prognosen, vil komme til udbetaling. Tværtimod har vi i vores dækningsoversigt skrevet, at der er tale om en prognose, og tallene derfor ikke er bindende, men alene et skøn ud fra visse, nærmere angivne forudsætninger.

Når vi laver prognosen, har vi en række forudsætninger, der er beskrevet i dækningsoversigten. I udregningen af prognosen indgår blandt andet inflation, det afkast, Danica Pension forventer at kunne opnå til kunderne, pensionsafkastsbeskatning, risikoforløb (hvor mange penge kunderne skal have udbetalt i forhold til, hvad vi har forventet) m.v. Der er mange variable faktorer i denne udregning, og den er derfor i sagens natur mere usikker, jo længere man befinder sig fra ordningens udløb.

Når vi i 1990 kom frem til en prognose på 1.123.000 kroner ved udløb, skyldes dette hovedsagelig, at vi regnede med et højere afkast dengang, end det er muligt at opnå i dag. Lige så vigtigt er, at inflationen er lavere end antaget i 1990.

Inflationen blev sat til 5 % årligt i 1990, i 2007 var den 2 % og fra 2008 og fremefter er den estimeret til 2,5 %.

Ved beregningen i prognosen reguleres løn og præmie under hensyntagen til den forudsatte inflation. Da inflationen har været lavere, end vi forudsatte, er lønreguleringen ligeledes lavere. Det skal bemærkes, at en regulering som følge af inflation alene giver et højere nominelt kronebeløb, men ikke højere købekraft. Dette afspejles i, at beløbet i 'nutidskroner' stort set er uændret gennem hele forløbet.

Renten har ligeledes været væsentlig lavere, end vi antog i 1990. Danica Pension havde regnet med at kunne give en kontorente på omkring 8 %, men kontorenten fra 1990 og frem til i dag har ligget væsentlig under, og pensioner hos Danica Pension forrentes p.t. med en kontorente på 5,5 %. I prognoseberegninger i dag er kontorenten fra 2009 og fremefter estimeret til 4,25 %.

Endelig har der været et større antal udbetalinger som følge af tabt erhvervsevne, end vi havde forudset, hvorfor overskuddet på risiko fra 2005 og frem er lavere, end vi havde regnet med i 1990.

Dækning ved tab af erhvervsevne
Angående A.N.s dækning ved tab af erhvervsevne, bliver der overordnet stillet to spørgsmål. A.N. ønsker en forklaring på, hvorfor den del af hendes samlede indbetaling til Danica Pension, der går til tab af erhvervsevnedækningen, er steget. Det andet spørgsmål omhandler bonus navnlig, hvorfor hun ikke får nedskrevet præmien på dækningen ved tab af erhvervsevne med bonus.

Præmie på risikodækninger
Forklaringen på, hvorfor en stor / stadig større del af de samlede indbetalinger går til dækningen ved tab af erhvervsevne, kræver, at vi kort ridser op, hvordan præmiefastsættelsen på et risikoprodukt som dækning for tab af erhvervsevne sker.

Når man ser på et livsforløb for en kunde, der har en dækning ved tab af erhvervsevne, er der to forhold, der i særlig grad spiller ind på prisen på dækningen. Disse to forhold er:

1. Jo yngre man er, des længere tid skal Danica Pension udbetale ydelser, hvis forsikringsbegivenheden indtræder, og kunden derfor skal have dækningen udbetalt.
2. Jo yngre man er, des mindre er risikoen, for at man mister erhvervsevnen (= forsikringsbegivenheden).

For A.N.s ordning betyder de to forhold, at den reelle pris for dækningen stiger, indtil hun er omkring alder 60, hvorefter den falder hen mod pensionsalderen. Denne pris kaldes den 'naturlige' præmie.

Den præmie, A.N. betaler, er i overensstemmelse med lovgivningen fastlagt forsigtigt og betryggende, jf. lov om finansiel virksomhed §§ 20-21. Den er beregnet som et gennemsnit af alle årenes 'naturlige' præmier tillagt en sikkerhedsmargen, og den betegnes præmien på førsteorden. Dette medfører, at der fra start er fastlagt en pris, der burde give et overskud, der kan danne grundlag for bonus, hvorfor det også er fastlagt i lov om finansiel virksomhed §§ 20-21, at kunderne skal have en rimelig andel af overskuddet..

For at undgå en præmie, der varierer voldsomt over tid, er det sædvanligt, at kunden betaler en gennemsnitspræmie, en såkaldt tarifpræmie.

Når gennemsnitspræmien i starten er større end den naturlige præmie, der udvikler sig hen over tid, resulterer det i en art opsparing på ordningen, selvom der er tale om en risikodækning. Denne "opsparing" kaldes en reserve, og der opspares en selvstændig reserve på dækningen ved tab af erhvervsevne uafhængig af de øvrige dækninger.

Man 'sparer' således op i starten af forløbet, for så senere at tære på denne 'opsparing'/reserve, når risikoforløbet vender, og dækningen bliver dyrere end den indbetalte gennemsnitspræmie.

Når det af kontooversigterne fremgår, at en større del af A.N.s samlede præmie nu går til dækning for tab af erhvervsevne, er det således fordi, denne dækning er forholdsvis dyrere for en person på A.N.s alder. Men denne stigning er velkendt, og der er derfor i årene op til

nu opbygget en reserve, der kan tæres på. Det beløb, der går til dækning af tab af erhvervsevne er derfor delvist taget fra den opsparede reserve.

Beløbet til betaling for forsikringsdækninger i kontooversigten indeholder altså en del af den indbetalte præmie, og at der tæres på den 'opsparing', der knytter sig til dækningen ved tab af erhvervsevne. Der kan således ikke sættes lighedstegn mellem trækket ifølge kontooversigten og hvor stor en del af indbetalingen, der går til dækningen ved tab af erhvervsevne.

Vi kan oplyse, at den del af indbetalingen, der p.t. går til dækningen ved tab af erhvervsevne årligt er 7.280,64 kroner. Denne præmie har ikke ændret sig siden oprettelsen udover, hvad der følger af, at ydelsen ved tab af erhvervsevne er blevet opreguleret som følge af lønstigninger m.v.

Det, der er vigtigt at være opmærksom på, er, at selvom udgifterne til dækning ved tab af erhvervsevne nu er større, end de var tidligere, så har Danica Pension altså taget højde for dette ved udformningen af ordningen. Den højere pris for dækning ved tab af erhvervsevne i dette aldersinterval er regnet med i prisen for hele ordningen. Det har derfor ingen indvirkning på A.N.s kapitalpensions udvikling, at der ifølge kontooversigten nu sker et større træk til betaling for forsikringsdækninger, herunder dækning ved tab af erhvervsevne.

Bonus
Den bonus, vi taler om i forbindelse med optjening af bonus på risikodækninger, fremkommer, i grove træk, på følgende måde:

Når Danica Pension fastsætter præmien, skal vi vurdere, hvor meget vi forventer at komme til at udbetale til hele den pågældende bestand af forsikrede. Dette gør vi ved hjælp af matematiske formler på baggrund af den statistik, vi har på den pågældende gruppe. For at vi kan være helt sikre på altid at have penge nok til at udbetale til de forsikrede, kræver lovgivningen som nævnt ovenfor, at vi fastsætter dette skøn forsigtigt, altså at vi er lidt ekstra pessimistiske med hensyn til, hvor mange penge vi kommer til at udbetale.

I sagens natur vil denne ekstra forsigtighed ofte afstedkomme, at der kommer flere penge ind, end der kommer ud, der opstår altså et forsikringsteknisk overskud. Dette overskud stammer fra kundernes midler, og lovgivningen kræver derfor, at de skal have en rimelig andel i dette overskud.

På den ordning A.N. har, er der såkaldt opsparingsbonus. Det betyder, at den bonus, der optjenes, sættes ind på en bonuskonto og udbetales ved udløb eller død inden udløb. Af samme grund er der ikke sket reduktion af præmien via bonusmidler. Bonus er altså opsparet særskilt på ordningen, og p.t. er der opsparet næsten 60.000 kroner i bonus på dækningen ved tab af erhvervsevne.

Det, der er sket i forhold til dækning ved tab af erhvervsevne, er, at det oprindelige forsigtige skøn på, hvor mange penge der skulle udbetales til kunderne, var sat for lavt. Dette skyldes at der har været en uforudsigelig udvikling i udbetalingerne fra dækning ved tab af erhvervsevne. Det betyder, at der ikke bliver opsparet risikobonus på ordningen ved tab af erhvervsevne, som skadesstatistikken er nu.

Det er således ikke retten til at modtage bonus, der er fjernet fra ordningen, der er blot for mange, der er blevet uarbejdsdygtige, således at der ikke opstår et overskud, hvorfor der så heller ikke kan gives risikobonus på dækningen ved tab af erhvervsevne.

Der er fortsat overskud på omkostninger, rente og risiko ved død, således at disse elementer er medvirkende til, at der gives bonus på ordningen, herunder dækningen ved tab af erhvervsevne."

Selskabets skrivelse har givet klageren anledning til i skrivelse af 8/9 2008 at fremkomme med følgende kommentarer:

"På side 5 står, at der p.t. går 7.280,64 kr. til dækningen ved tab af erhvervsevne. Den 19. maj 2008 meddelte Danica mig, at der for 2007 gik 11.845 kr. til dækning ved tab ved erhvervsevne (brevet er vedlagt min klage som bilag). Hvad skyldes denne forskel?

Der står endvidere nederst på side 5, at der p.t. er opsparet næsten 60.000 kr. i bonus på dækningen ved tab af erhvervsevne. Den særskilt opsparede bonus synes jeg ikke tidligere at have hørt om. Det er naturligvis positivt, at der står mere på min konto end jeg er bekendt med.

Endelig omtaler Danica de negative faktorer, der har påvirket prognoserne. Det synes ikke at have påvirket prognoserne, at jeg i dag har en forholdsvis højere indtægt og dermed indbetaler en større præmie?

Jeg/vi blev i sin tid uopfordret opsøgt af en assurandør fra Statsanstalten, der overbevidste os om, at en livsforsikring med invaliderente var det optimale for os (i samme forbindelse ophørte vi med at indbetale på en livsforsikring, hvor der også indgik en opsparing). Det er jeg ikke længere sikker på var et godt råd, tværtimod.

Det er fortsat helt uforståeligt for mig, at jeg på trods af en betydelig lønfremgang og dermed væsentlig større præmiebetaling nu kun kan forvente ca. det halve i kapitaludbetaling."

På baggrund af klagerens kommentarer har selskabet i skrivelse af 25/9 2008 til nævnet anført:

"**Svar på A.N.s brev fra den 8. september 2008**
Ankenævnet for Forsikring har den 12. september 2008 videresendt A.N.s brev fra den 8. september 2008. Brevet giver Danica Pension anledning til følgende kommentarer.

Når vi i vores brev fra 28. august 2008 skriver, at der p.t. går 7.280,64 kroner til dækningen ved tab af erhvervsevne, er dette det beløb, der går fra den månedlige indbetaling. Hertil kommer ca. 4.560 kroner fra den reserve, der er opsparet for at holde en ensartet præmie over hele præmieperioden.

De ca. 60.000 kroner, der er opsparet som bonus på A.N.s dækning ved tab af erhvervsevne fremgår som en del af det beløb, der er opgivet som saldo i kontooversigten. Der er altså ikke tale om yderligere 60.000 kroner, der ikke har været oplyst om hidtil.

Angående prognosen kan vi tilføje, at det, der markant ændrer billedet, er den lavere rente. A.N.s lønstigning, modregnet inflationen, kan ikke opveje den lavere rente. Det er i øvrigt værd at bemærke, at beløbet i 'nutidskroner' er forholdsvist ensartet over hele perioden. Dette betyder, at det beløb vi i 1990 vurderede ville komme til udbetaling ville have ca. den samme købekraft, som det beløb, vi i dag regner med at udbetale.

Danica Pension har fuld forståelse for, at en invaliderente kan virke som en mindre god idé, når man ser tilbage på et arbejdsliv, hvor man ikke fik brug for den. Vi mener nu stadig, at det er god rådgivning at opfordre til at tegne dækning ved tab af erhvervsevne.

Herudover vil Danica Pension i det hele henvise til vores brev til Ankenævnet for Forsikring fra den 28. august 2008."

Af klagerens police fremgår bl.a.:

"Forsikringen er bonusberettiget fra forsikringstidens begyndelse, og så længe forsikringen løber.
Bonus opsamles og forrentes i statsanstalten og anvendes til forøgelse af forsikringen.
Præmiebetalingen bortfalder for den tid, udbetaling af invaliderenten finder sted."

Af forsikringsoversigten med beregningsdato den 1/2 1990 fremgår:

"**Ved pensionering/forsikringens udløb vil der blive udbetalt**

* 01.04.2017 (67 år) *

På en gang	1.123.000 kr.
Omregnet til nutidskroner svarer det til	298.000 kr.

* Førtidspension *

1.04.2010 (60 år) på en gang	575.000 kr.	Nutidskr.	215.000 kr.
1.04.2012 (62 år) på en gang	690.000 kr.	Nutidskr.	234.000 kr.
1.04.2014 (64 år) på en gang	830.000 kr.	Nutidskr.	255.000 kr.
1.04.2015 (65 år) på en gang	915.000 kr.	Nutidskr.	268.000 kr.
1.04.2016 (66 år) på en gang	1.011.000 kr.	Nutidskr.	282.000 kr.

* Forudsætninger for prognose *

Præmien forhøjes hvert år, første gang 1.01.1991, med	5,0 %
Nutidsværdien er beregnet ud fra en inflation på	5,0 %
Depotrenten i 1990 efter realrenteafgift	6,7 %
Nyplaceringsrente	11,0 % "

Nævnet udtaler:

Indledningsvis bemærker nævnet, at prognoserne ikke har karakter af pensionstilsagn over for klageren.

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet ikke grundlag for at kritisere selskabet sagsbehandling, hvorfor nævnet ikke kan pålægge selskabet at betale erstatning til klageren eller ændre forsikringen.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Jacques Hermann

udskriften bekræftes

Henning Jønsson